

В.Н. Соломадин, студ. (НАУ «ХАІ» ім. М.Є. Жуковського, Харків)
Д.Д. Узун, д-р техн. наук, доц. (НАУ «ХАІ» ім. М.Є. Жуковського, Харків)

ДОСЛІДЖЕННЯ ЧИННИКІВ ДОЦІЛЬНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У теперешній час у деяких наукових публікаціях висловлюється думка, що необхідно розрізняти ефективність і результативність. Результативність, на думку П. Друкера, є наслідком того, що «робляться потрібні, правильні речі», а ефективність є наслідком того, що «правильно створюються ці самі речі. І перше і друге однаково важливо. Стосовно питання визначення ефективності інноваційної діяльності такий підхід, на думку А.Е. Герасимова, є особливо актуальним. Під час впровадження інновації, яка є результатом інноваційного процесу, важливо не тільки одержати нововведення з мінімальними витратами, а й саме нововведення як цінність, що має бути корисною і потрібною, тобто відповідати певним вимогам як з боку підприємства, ініціюючого його впровадження, так і з боку споживачів цієї інновації.

Виходячи з цього, ефективність інноваційної діяльності слід визначати з урахуванням таких підходів:

1) оцінка економічної ефективності нововведення стосовно підприємства, тобто як воно забезпечує конкурентоспроможність, прибуток і фінансову стабільність підприємства;

2) оцінка ефективності управління інноваційною діяльністю з погляду забезпечення неперервності інноваційного процесу і досягнення кінцевої мети одержання новинок (продукту, технологій), які відповідають вимогам ринку;

3) урахування часу, тобто здатність одержувати необхідні результати за визначений проміжок часу. Тільки єдність вищезазначених компонентів дає змогу охарактеризувати ефективність управління інноваційною діяльністю, що здійснюється на підприємстві.

Оцінка ефективності інвестицій в інноваційні проекти може здійснюватись різними якісними й кількісними методами, кожен з яких має певні переваги й недоліки.

Усі кількісні показники економічної ефективності можна поділити на дві групи:

1. Показники, що враховують фактор часу. За їх розрахунку здійснюється процедура дисконтування, тобто визначення поточної вартості майбутніх грошових видатків і нарахувань від здійснення інноваційного проекту.

2. Показники, що не враховують фактор часу.

Ці показники відображають співвідношення отриманих економічних результатів інноваційної діяльності з інноваційними витратами з різних точок зору.

Найбільш складним в оцінці економічної ефективності інноваційних проєктів є обґрунтування майбутніх грошових потоків: надходження готівки видатки готівки.

Для оцінки економічної ефективності інноваційних проєктів у вітчизняній практиці використовується система показників. Ці показники відображають співвідношення витрат і отриманих результатів, тобто тих вигід, які будуть одержані від реалізації інновацій. При відборі інноваційних проєктів і розрахунках показників ефективності на рівні національного господарства беруться до уваги такі результати:

- кінцеві виробничі результати (виручка від реалізації нових товарів, інтелектуальної власності – ліцензій, ноу-хау, програм для ЕОМ тощо);

- соціальні й екологічні результати, розраховані виходячи із спільних дій учасників проєкту в регіонах;

- прямі фінансові результати;

- кредитні займи, інвестиції інших держав, банків, фірм тощо;

- побічні фінансові результати, що їх обумовлюють при здійсненні проєкту: зміни доходів сторонніх організацій і громадян, ринкової вартості земельних ділянок, будівельних споруд, утрати природних ресурсів і інші надзвичайні ситуації.

Для оцінки інноваційних проєктів також можуть бути використані такі основні показники як: прибутковості, окупності, порівняльної цінності, ризику.

Слід також урахувати, що будь-який результат інновацій має подвійне значення:

- як основа змін у матеріальному виробництві, а в економічному розумінні – для досягнення цілей фірми (для підвищення прибутку і конкурентоспроможності);

- як джерело подальших наукових досліджень і розробок, тобто ставить науковий і методологічний інтерес.

Таким чином, можливо зробити висновок, що немає простих, єдиних і придатних для всіх умов управління показниками ефективності інноваційних проєктів, але можна виявити й оцінювати взаємозв'язок чинників ефективності, щоб якнайкраще узгоджувати їхні дії.